

Udskriftsdato: mandag den 8. juni 2026

FOU nr 2008.491 (Gældende)

Kommunes tilrettelæggelse og gennemførelse af plejebarns flytning

Ministerium: Folketinget

Kommunes tilrettelæggelse og gennemførelse af plejebarns flytning

Resumé

En 9-årig dreng kom ikke tilbage til sin plejefamilie efter en sommerferie med sin biologiske mor. Det skyldtes at kommunen havde besluttet at drengen efter ferien skulle flytte direkte til en institution. Beslutningen var truffet inden drengen tog på ferie med sin mor, men kommunen orienterede ikke plejeforældrene om beslutningen.

Ombudsmanden kritiserede kommunens fremgangsmåde. Han mente ikke at den måde som kommunen havde tilrettelagt og gennemført flytningen af drengen på, var i overensstemmelse med god forvaltningsskik.

Ombudsmanden henviste til at de samarbejdsvanskeligheder der var opstået mellem kommunen og plejeforældrene, efter hans opfattelse ikke i sig selv kunne begrunde at kommunen ventede med at underrette plejeforældrene om beslutningen om at drengen skulle flytte.

Endvidere henviste ombudsmanden til at sagen ikke indeholdt dokumentation som kunne underbygge kommunens antagelse om at der var stor risiko for at plejeforældrene ville lade deres utilfredshed med kommunens beslutning få så negativ indflydelse på deres omgang med drengen at det var nødvendigt at vente med at underrette plejeforældrene om beslutningen indtil drengen var taget på ferie med sin mor.

På den baggrund vurderede ombudsmanden at der ikke havde været tilstrækkeligt grundlag for at antage at det havde været nødvendigt at tilrettelægge og gennemføre flytningen af drengen på den måde som kommunen havde gjort.

Ombudsmanden udtalte endvidere at i de tilfælde hvor en kommune vurderer at det er nødvendigt at vente med at underrette en plejefamilie om en beslutning om at flytte et plejebarn, vil det være mest korrekt hvis kommunen i f.eks. et internt notat nærmere redegør for de overvejelser som kommunen har gjort sig i den anledning. Notatet bør laves inden kommunen beslutter at flytte plejebarnet, og i notatet bør kommunen redegøre for sine overvejelser om hvorvidt det er nødvendigt at vente med at underrette plejefamilien, herunder redegøre for de konkrete holdepunkter som kommunen baserer sin vurdering på.

(J.nr. 2006-4114-079).

Det fremgik af sagens akter at en plejefamilie den 8. marts 2005 modtog en dengang 8-årig dreng, A, i familiepleje.

Det fremgik endvidere af akterne at der – mens plejefamilien havde A boende – opstod en række uoverensstemmelser mellem plejefamilien og X Kommune (nu Langeland Kommune). Uoverensstemmelserne angik bl.a. størrelsen af familiens plejevederlag, udbetaling af plejevederlaget, aflastning, udbetaling af løn til en barnepige, dispensation til en SFO-plads og overholdelse af tavshedspligten.

Ombudsmanden noterede sig i den forbindelse at X Kommune i et brev af 10. november 2005 dybt beklagede at et aftalt acotobeløb (manglende plejevederlag) ikke var blevet udbetalt til plejefamilien. I et brev af 12. december 2005 beklagede kommunen endvidere de problemer der havde været omkring lønnen til en barnepige.

Det fremgik af sagen at samarbejdsrelationen mellem plejefamilien og X Kommune – som følge af uoverensstemmelserne og især under og efter et møde som blev holdt den 16. maj 2006 – blev noget anstrengt.

Det fremgik også af sagen at X Kommune, i hvert fald fra starten af juni måned 2006, var af den opfattelse at A skulle flyttes fordi anbringelsen hos plejefamilien ikke var optimal for ham.

Den 4. juli 2006 traf X Kommune i samråd med A's biologiske mor, B, beslutningen om at A ikke længere skulle bo hos plejefamilien.

Plejefamilien blev ikke orienteret om beslutningen samtidig med eller umiddelbart efter at den blev truffet.

Plejefamilien blev først orienteret om beslutningen på et møde med kommunens familieafdeling den 20. juli 2006. På det tidspunkt var A på ferie med B og hendes støtteperson. Efter ferien blev A kørt direkte til institutionen Y, og plejefamilien fik først efterfølgende mulighed for at tage afsked med A.

Plejefamilien klagede efterfølgende til ombudsmanden som i en udtalelse til plejefamilien bl.a. skrev følgende:

Ombudsmandens udtalelse

”Det spørgsmål der har været genstand for undersøgelse i denne sag, er om (X) Kommunes måde at gennemføre flytningen af (A) på var i overensstemmelse med god forvaltningsskik.

...

Jeg har tidligere – i en sag om hjemgivelse af et frivilligt anbragt barn til barnets biologiske mor – udtalt at plejeforældre ikke er parter i en sag om hjemgivelse. Derfor er en kommune som udgangspunkt ikke (ud over hvad der måtte følge af plejeaftalen mellem kommunen og plejeforældrene) retligt forpligtet til at underrette plejeforældrene om en beslutning om hjemgivelse. Jeg mente derimod at det måtte følge af god forvaltningsskik at en kommune burde underrette en plejefamilie om en afgørelse om hjemgivelse i rimelig tid inden hjemgivelsen skulle finde sted, så plejefamilien kunne indrette sig på afgørelsen. Endvidere udtalte jeg at en afgørelse om hjemgivelse så vidt muligt burde meddeles plejefamilien på samme tidspunkt som den blev meddelt den biologiske mor. Jeg henviser til sagen gengivet i Folketingets Ombudsmands beretning for 1995, s. 408 ff*.

Plejeforældre er heller ikke parter i sager om ændret anbringelsessted.

Om et plejebarn hjemgives til de biologiske forældre eller flyttes til en anden plejefamilie eller til en institution, er efter min opfattelse uden betydning for spørgsmålet om hvornår en plejefamilie bør underrettes om en kommunes beslutning om at flytte plejebarnet. Derfor bør en kommune også i de tilfælde hvor den beslutter at flytte et plejebarn fra en plejefamilie til en institution – som udgangspunkt – underrette plejefamilien om sin beslutning i rimelig tid inden flytningen finder sted, så plejefamilien kan indrette sig på beslutningen. Beslutningen bør så vidt muligt meddeles plejefamilien på samme tidspunkt som den bliver meddelt de biologiske forældre.

Dette udgangspunkt vil kunne fraviges efter en samlet konkret og individuel vurdering. I nogle tilfælde kan det således være berettiget at en kommune undlader at underrette en plejefamilie om en flyttebeslutning, samtidig med at beslutningen bliver meddelt de biologiske forældre. Og at kommunen først orienterer plejefamilien om beslutningen efter at flytningen har fundet sted.

Jeg har overvejet hvilke forhold og hensyn som kan eller ikke kan inddrages i den konkrete og individuelle vurdering af om der er grundlag for at fravige udgangspunktet om at en plejefamilie bør underrettes om en kommunes beslutning om at flytte familiens plejebarn, samtidig med at beslutningen meddeles de biologiske forældre.

Forhold som kan henføres direkte til akutte behov hos plejebarnet, f.eks. akut behov for indlæggelse på en somatisk eller psykiatrisk hospitalsafdeling, vil utvivlsomt kunne føre til en fravigelse af udgangspunktet. Det samme vil være tilfældet hvis der er begrundet frygt for at plejefamilien vil forsøge at skjule plejebarnet for myndighederne.

I andre tilfælde vil kommunens beslutning om at flytte plejebarnet mere være baseret på overvejelser om hvilket anbringelsessted der nu eller på længere sigt er bedst for barnet, herunder hvilket anbringelsessted der bedst vil kunne opfylde plejebarnets særlige behov.

Her bemærker jeg at plejeforældre normalt vil knytte sig følelsesmæssigt til de børn de har i pleje, og som de optager i deres familie og igennem længere tid varetager den daglige omsorg for. Det er derfor ikke unaturligt at en plejefamilie vil reagere med utilfredshed, sorg eller vrede hvis plejefamilien er uenig i kommunens beslutning om at flytte plejebarnet til en institution, til en anden plejefamilie eller eventuelt at hjemgive barnet.

Efter min opfattelse er en sådan – meget menneskelig – reaktion ikke i sig selv problematisk. Reaktionen er heller ikke problematisk så længe den alene er rettet mod kommunen der, i hvert fald i en vis udstrækning, må være i stand til at håndtere og forholde sig professionelt til sådanne følelsesbetingede reaktioner.

At en plejefamilie bliver, eller må formodes at blive, ked af det, vrede, utilfreds eller på anden måde reagere negativt over for kommunen som følge af en beslutning om at flytte plejebarnet, kan efter min opfattelse derfor ikke i sig selv begrunde at kommunen undlader at underrette plejefamilien om beslutningen om at flytte plejebarnet, samtidig med – eller i umiddelbar forlængelse af – at de biologiske forældre underrettes herom.

Tilsvarende kan det forhold at der er opstået samarbejdsvanskeligheder mellem en plejefamilie og en kommune, efter min mening ikke i sig selv begrunde at kommunen venter med at underrette plejefamilien om beslutningen om at flytte plejebarnet indtil flytningen har fundet sted.

Omvendt er det naturligvis problematisk hvis plejefamilien lader sin utilfredshed, sorg eller vrede over kommunens flyttebeslutning gå ud over plejebarnet ved for eksempel at indvie eller ligefrem inddrage plejebarnet i spørgsmål som det ikke alders- eller udviklingsmæssigt er parat til. Tilsvarende er det problematisk hvis plejefamilien orienterer plejebarnet om flyttebeslutningen på en måde som er uhensigtsmæssig eller ligefrem skadelig for plejebarnet.

Kendskab til en flyttebeslutning har afgørende betydning for en plejefamilies mulighed for at indrette sig på beslutningen og tage afsked med et barn som måske i længere tid har været en del af familien, og som plejefamilien derfor følelsesmæssigt har knyttet sig til. Det er derfor min opfattelse at der skal være konkrete holdepunkter for at antage at plejefamilien vil indvie eller inddrage plejebarnet i spørgsmål som det ikke alders- eller udviklingsmæssigt er parat til, eller at plejefamilien vil orientere plejebarnet om kommunens beslutning på en uhensigtsmæssig eller ligefrem skadelig måde, før kommunen kan undlade at underrette plejefamilien om flyttebeslutningen. Sådanne konkrete holdepunkter kan for eksempel være tidligere tilfælde hvor plejefamilien har inddraget plejebarnet i uoverensstemmelser med kommunen eller i øvrigt har indviet eller inddraget plejebarnet i forhold som det ikke alders- eller udviklingsmæssigt har været parat til.

Formodninger som ikke er konkret underbyggede, og generelle risikovurderinger af hvordan en plejefamilie – i forhold til plejebarnet – vil håndtere en flyttebeslutning, er efter min opfattelse ikke i sig selv tilstrækkelige til at undlade at underrette plejefamilien om en beslutning om at flytte plejebarnet samtidig med eller i umiddelbar forlængelse af at de biologiske forældre underrettes om beslutningen.

Jeg bemærker i den forbindelse at der også er et væsentligt hensyn at tage til plejebarnet. Kendskab til en flyttebeslutning er således også af afgørende betydning for plejebarnets mulighed for at indrette sig på kommunens beslutning og tage afsked med de mennesker og de omgivelser der måske i længere tid har været en del af plejebarnets tilværelse. I de tilfælde hvor kommunens beslutning om at flytte plejebarnet er baseret på overvejelser om hvilket anbringelsessted der nu eller på længere sigt bedst vil kunne opfylde plejebarnets særlige behov, vil plejebarnets og plejeforældrenes behov for og interesse i sammen at kunne indrette sig på kommunens beslutning og tage afsked med hinanden normalt være sammenfaldende.

I jeres tilfælde blev I ikke orienteret om (X) Kommunes beslutning om at (A) skulle flytte til institutionen (Y), samtidig med (eller umiddelbart efter) at kommunen i samråd med (B) havde truffet beslutningen.

Langeland Kommune har i et brev af 27. marts 2007 afgivet en udtalelse om sagen. I udtalelsen skrev Langeland Kommune bl.a. at kommunen – set i forhold til min ovenfor refererede udtalelse fra 1995 – måtte erkende at I ikke blev orienteret om afgørelsen i så rimelig tid at I havde mulighed for at indrette jer efter den. Kommunen skrev også at grunden til at kommunen havde valgt først at informere jer efter at (A) reelt var fjernet, var at det var afdelingens og (B)'s opfattelse at I med stor sandsynlighed ville reagere yderst negativt på opsigelsen af plejeforholdet, og at der var stor risiko for at denne reaktion ville influere negativt på jeres omgang med (A).

Den 8. juni 2007 skrev jeg til Langeland Kommune at kommunens bemærkning om at I med stor sandsynlighed ville reagere (yderst) negativt på opsigelsen af plejeforholdet, umiddelbart forekom mig at være af noget generel karakter. Jeg bad derfor Langeland Kommune om i en supplerende udtalelse nærmere at redegøre for hvilke konkrete forhold der gav (X) Kommune grundlag for at formode at I ville reagere yderst negativt på flytningen af (A), og at jeres reaktion ville influere så negativt på jeres omgang med (A) at det af hensyn til hans tarv var nødvendigt at vente med at underrette jer om at han skulle flyttes til institutionen (Y).

I en supplerende udtalelse af 25. juli 2007 skrev Langeland Kommune blandt andet at den normale procedure i sager som den foreliggende ville være at børne- og kulturafdelingen orienterede de biologiske forældre og plejefamilien samtidig eller i umiddelbar forlængelse af hinanden – og i rimelig tid før der blev foretaget ændringer i barnets placering. Kommunen skrev også at børne- og kulturafdelingen i det konkrete tilfælde – og på baggrund af dels afdelingens kendskab til jer, dels det anstrengte samarbejdsklima der havde været i den sidste del af plejeperioden – vurderede at det ikke ville være forsvarligt at lade (A) blive hos jer efter at I var blevet orienteret om flytningen. Kommunen henviste i den forbindelse til referatet fra et møde der blev holdt mellem jer og familieafdelingen den 16. maj 2006. Endelig skrev kommunen at børne- og kulturafdelingens skønsmæssige afgørelse således ikke var 'truffet på baggrund af få konkrete forhold, men ud fra en samlet vurdering af samarbejdsrelationerne' til jer, og at det på baggrund af denne (samlede) vurdering var afdelingens opfattelse at I ville reagere så negativt på flytningen at det af hensyn til barnets tarv var nødvendigt at vente med at orientere jer.

Jeg har ingen bemærkninger til det Langeland Kommune har anført om kommunens normale procedure i sager af denne karakter.

Jeg har derimod en række bemærkninger til kommunens grundlag for beslutningen om at undlade at orientere jer om flyttebeslutningen umiddelbart efter at den var truffet i samråd med (A)'s mor.

Jeg må – på baggrund af Langeland Kommunes udtalelser til mig – forstå at (X) Kommune vurderede at det ikke ville være forsvarligt at lade (A) blive boende hos jer efter at I var blevet orienteret om flyttebeslutningen, og at denne vurdering var baseret på afdelingens kendskab til jer og det anstrengte samarbejdsklima mellem kommunen og jer.

Jeg må således lægge til grund at det f.eks. ikke var et akut behov hos (A) som umuliggjorde en orientering af jer i rimelig tid inden flytningen fandt sted.

Om samarbejdsrelationen mellem kommunen og jer bemærker jeg at det i sagen er ubestridt at samarbejdet var noget anstrengt. Det fremgår både af kommunens referat fra mødet afholdt den 16. maj 2006 (som kommunen i sin udtalelse til mig har henvist til), og af det brev jeg modtog fra jer den 17. august 2007.

Ud fra de betragtninger jeg har anført ovenfor, er det min opfattelse at de samarbejdsvanskeligheder der var opstået mellem (X) Kommune og jer, ikke alene kunne begrunde at kommunen ventede med at underrette jer om beslutningen om at flytte (A) indtil flytningen reelt havde fundet sted. Som nævnt er det

min opfattelse at der skulle foreligge konkrete holdepunkter for at antage at I ville indvie eller inddrage (A) i jeres uoverensstemmelser med kommunen, og at I ville gøre det på en måde som han ikke alders- eller udviklingsmæssigt var parat til, eller på en uhensigtsmæssig eller for ham ligefrem skadelig måde.

Jeg har gennemgået sagens akter, herunder et referat fra et tilsynsbesøg den 26. april 2005, et referat fra et samarbejds møde den 31. maj 2005, referater fra tilsynsbesøg den 30. juni 2005 og 17. august 2005, et dateret statusnotat (udarbejdet af kommunen) og en statusrapport af 5. december 2005 (udarbejdet af jeres supervisor). Umiddelbart kan jeg ikke se at der i nogen af disse dokumenter er omtalt tilfælde eller episoder hvor I har indviet eller inddraget (A) i de konflikter og uoverensstemmelser I havde eller havde haft med kommunen.

Langeland Kommune har i sin supplerende udtalelse af 25. juli 2007 til mig henvist til referatet fra det møde som blev holdt den 16. maj 2006. Det står mig ikke ganske klart om kommunen med henvisningen blot ønskede at dokumentere eller illustrere det anstrengte samarbejds klima mellem kommunen og jer, eller om kommunen også ønskede at pege på at det efter kommunens opfattelse var uacceptabelt at I tog (A) med til mødet, fordi han derved – og på en for ham ubehagelig måde – blev eller risikerede at blive inddraget i den uoverensstemmelse I havde med kommunen om aflastning.

Selve forløbet af mødet – sådan som det er gengivet i kommunens referat – har dog givet mig anledning til visse overvejelser. For eksempel fremgår det af mødereferatet at kommunens sagsbehandler blev særdeles overrasket over at I havde taget (A) med til mødet. Jeg må dog samtidig forstå at sagsbehandleren ikke af den grund afviste at gennemføre mødet, hvilket sagsbehandleren naturligvis havde mulighed for – og pligt til – hvis hun mente at det under de givne omstændigheder var uforsvarligt at gennemføre mødet.

Det fremgår endvidere af mødereferatet at (A) i stedet, og inden mødet begyndte, blev vist hen til et ledigt kontor af sagsbehandleren. Det fremgår også at mødet varede længere end oprindeligt planlagt, og jeg kan forstå at familieafdelingens faglige leder på et tidspunkt kom forbi det kontor hvor (A) sad og ventede, og at hun hjalp ham med at få tændt for en computer så han kunne spille spil. Jeg kan også forstå at (A) fra sin plads kunne høre at der var højlydt diskussion i mødelokalet hvilket på et tidspunkt fik ham til at forlade sin plads og stille sig uden for mødelokalets dør for at lytte med. Han blev dog fulgt tilbage til sin plads på det ledige kontor af familieafdelingens faglige leder som blev hos ham indtil mødet var færdigt.

Hertil bemærker jeg at I (mens I var til mødet) efter min opfattelse vanskeligt kunne vide at (A) kunne høre jer diskutere med sagsbehandleren, ligesom I efter min opfattelse vanskeligt kunne vide at (A) prøvede at lytte med ved døren. På baggrund af de oplysninger jeg kan se i sagen, mener jeg derfor ikke at I kan bebrejdes disse forhold. Jeg har i den anledning også lagt vægt på at familieafdelingens faglige leder – der i hvert fald en del af tiden var sammen med (A) og derfor var i stand til at observere og vurdere hans reaktion(er) på den situation han befandt sig i – tilsyneladende ikke vurderede at det af hensyn til (A) var nødvendigt at afbryde mødet med jer.

Jeg bemærker endvidere at jeg ikke blandt sagens akter har kunnet finde notater eller lignende (oprettet *forud* for eller *i forbindelse* med at (X) Kommune i samråd med (B) traf beslutningen om at (A) skulle flytte) hvori der redegøres for kommunens overvejelser om hvornår I skulle underrettes om flyttebeslutningen, herunder nødvendigheden af at vente med at underrette jer om flyttebeslutningen indtil (A) var taget på ferie med sin mor, og hvilke konkrete holdepunkter kommunen i den anledning lagde vægt på.

Der er således ikke i sagen dokumentation som kan underbygge kommunens antagelse om at der var stor risiko for at I ville lade jeres (forventede) negative reaktion på kommunens beslutning om at flytte (A) influere så negativt på jeres omgang med ham at det var nødvendigt at vente med at underrette jer om beslutningen indtil han var taget på ferie med sin mor. Derfor mener jeg ikke at der var tilstrækkeligt grundlag for at antage at det var nødvendigt at tilrettelægge og gennemføre flytningen af (A) på den måde som (X) Kommune gjorde.

På denne baggrund mener jeg ikke at den måde som (X) Kommune tilrettelagde og gennemførte flytningen af (A) på, var i overensstemmelse med god forvaltningsskik. Det mener jeg er beklageligt.

Sagen giver mig i øvrigt anledning til at bemærke følgende:

Som nævnt er det min opfattelse at en plejefamilie som udgangspunkt bør underrettes om en kommunes beslutning om at flytte familiens plejebarn samtidig med (eller i umiddelbar forlængelse af) at beslutningen meddeles de biologiske forældre. Dette udgangspunkt vil kunne fraviges, og i nogle tilfælde vil en kommune således være berettiget til at vente med at underrette en plejefamilie – eventuelt indtil flytningen har fundet sted. Om plejefamilien skal underrettes samtidig med (eller i umiddelbar forlængelse af) de biologiske forældre, eller om det er nødvendigt at vente med at underrette plejefamilien, vil skulle afgøres på baggrund af en samlet konkret og individuel vurdering af sagens oplysninger, plejebarnets behov, kendskabet til plejefamilien, plejeforældrenes reaktionsmønster mv. Vurderingen vil i sagens natur skulle foretages samtidig med kommunens overvejelser om nødvendigheden af at flytte plejebarnet fra plejefamilien.

Vurderer kommunen at det er nødvendigt at vente med at underrette plejefamilien om beslutningen om at flytte plejebarnet, vil det være mest korrekt hvis kommunen i f.eks. et internt notat nærmere redegør for de overvejelser som kommunen har gjort sig i den anledning. Notatet bør oprettes inden kommunen beslutter at flytte barnet, og i notatet bør kommunen redegøre for sine overvejelser om hvorvidt det er nødvendigt at vente med at underrette plejefamilien, herunder redegøre for de konkrete holdepunkter som kommunen baserer sin vurdering på.

Jeg foretager mig herefter ikke mere i anledning af jeres klage over den måde som (X) Kommune gennemførte flytningen af (A) på.

...”

NOTE: (*) FOB 1995, s. 408.